

Vilela, Noemia Rute Peres de Bessa, Caramelo Gomes, José Local Authorities and the Burden of Safeguarding Human Rights LEX LOCALIS: JOURNAL OF LOCAL SELF-GOVERNMENT 17 (3) pp 837-852. 16 p (2019) (Scopus Law Q2)

Vilela, I, Brito, D, Bessa Vilela, N. HEALTH DETERMINANTS - THE IMPORTANCE FOR EDUCATION In L, Gómez Chova, A, López Martínez, I, Candel Torres (szerk.) *INTED2018 - 12th International Technology, Education and Development Conference* Valencia, Spanyolország: International Academy of Technology, Education and Development (IATED) (2018) 9,818 p pp 3342-3346. 5 p

Vilela, N, Bessa, Caramelo-Gomes, J, Oplotnik, Z. JOINT PROGRAMMES IN HIGHER EDUCATION In: L, Gómez Chova, A, López Martínez, I, Candel Torres (szerk.) *EDULEARN18 Proceedings - 10th International Conference on Education and New Learning Technologies* Palma de Mallorca, Spanyolország: International Academy of Technology, Education and Development (IATED) (2018) 11,290 p pp 2398-2398. 1 p

Brito Dahlia, Vilela, Idalina, Bessa Vilela, Noemia Legal Aspects of the Safety of Healthcare Professionals Working with Migrants MEDICINE LAW & SOCIETY 10 (1) pp 71-83. 13 p (2017) (WoS ESCI)

Tomazic, Tina, Vilela, Noemia Bessa. Ongoing Criminal Activities in Cyberspace: From the Protection of Minors to the Deep Web REVUIJA ZA KRIMINALISTIKO IN KRIMINOLOGIJO 68 (4) pp 412-423. 12 p (2017) (WoS Criminology and Penology Q4, IF: 0.49)

Vilela, Noemia Bessa, Gomes, Jose Caramelo, Moraes, Paulo. Government Transparency: Reality or Mirage? LEX LOCALIS: JOURNAL OF LOCAL SELF-GOVERNMENT 15 (3) pp 725-736. 12 p (2017) (Scopus Law Q2)

Wall, Rachel, Vilela, Noemia Bessa. Deal or no deal: English Devolution, a top-down approach LEX LOCALIS: JOURNAL OF LOCAL SELF-GOVERNMENT 14 (3) pp. 655-670. 16 p (2016) (Scopus Law Q2)

Édvvös Loránd Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Noémia Rute Peres Peres de Bessa Vilela

A versenyjog érvényesülése Magyarországon és Portugáliában - összehasonlító megközelítés – a nemzeti versenyhatóságok hatáskörére fókuszálva

A doktori értekezés összefoglalása

Felügyelő

HOFFMAN István, PhD, dr. habil., DSc. egyetemi tanár

DOI:

Budapest, 2024

Összefoglaló

Noémia Rute Peres de Bessa Vilela *A versenyjog érvényesítése Magyarországon és Portugáliában - összehasonlító megközelítés – a nemzeti versenyhatóságok hatáskörére fókuszálva* című, az Főtitkos Lőränd Tudományegyetemen Dr. Hoffmann István irányításával készült doktori disszertációja a versenyjog érvényesítésének módszertani és hatékonyságát vizsgálja Magyarországon és Portugália jogrendszerében. Az Európai Unió jogi keretein belül végzett doktori vizsgálat különösen az említett országok nemzeti versenyhatóságainak (NCA-k) működési dinamikájára összpontosít, a tagállami versenyhatóságok helyzetének a hatékonyabb jogérvényesítés céljából történő megerősítéséről és a belső piac megtelelő működésének biztosításáról szóló (EU) 2019/1 irányelvet, az ún ECN+ irányelvi hatálybalépésére figyelemmel.

A tudományos munka elsődleges célja egy összehasonlító módszertant kidolgozása, amely elsődlegesen a jogtudományi és a kvalitatív társadalomtudományi kutatási módszertanra épít, így a kvantitatív társadalomtudományi módszerek alkalmazásáról eltekintve melyrehatóan elemzi a két ország versenyjogára vonatkozó törvényi szövegeket, jogszabályi rendelkezéseket és bírósági gyakorlatot. A dolgozat rendszerszerűen elemzi az ECN+ irányelv átláthatóságát és átláthatóságot követő gyakorlatát Magyarországon és Portugáliában, hangsúlyozva az egyes államokban a versenyjog érvényesítését alakító, eltérő történelmi, gazdasági és intézményi körülményeket.

A jogi keretek aprólékos vizsgálatán keresztül a dolgozat extrapolálja az eltérő végrehajtási mechanizmusok, a nemzeti versenyhatóságok hatáskörének és a bírósági felhatalmazási eljárásoknak (közjogszabályi pereknek) a következményeit, és ezáltal részletes elemzést nyújt az uniós irányelvek és a nemzeti jogszabályok harmonizációjának során felmerülő hatékonysági kérdésekről és az ahhoz fűződő kihívásokról. Az elméleti jogi elvek gyakorlati alkalmazásának és a két ország nemzeti hatóságainak joghatóságán belüli piaci gyakorlatra gyakorolt hatásainak megállapítása érdekében esettanulmányokat és szabályozási eredményeket elemez.

Az értékezés jelentősen hozzájárul az összehasonlító versenyjog területéhez azáltal, hogy betekintést nyújt az uniós versenyjog tagállamok közötti átmeyel értelmzésébe, különös

A jelöltnék a kutatáshoz kapcsolódó publikációi

- Morais, Paulo; Matos, Jose M. A.; Vilela, Noémia Bessa; Oplonik, Zan Jan. 'Transparency and Risk Allocation in PPP: Addressing Complex Contracts' Mathematical Formulas in the Portuguese Case. LEXLOCALIS: JOURNAL OF LOCAL SELF-GOVERNMENT 20 (2) pp. 435-453. 19 p. (2022) (Scopus Law Q2)
- Noémia, Bessa Vilela; Bošjan, Brezovnik. 'Europe: Hell or Paradise?' An Overview of European Law and Case Law. JOURNAL OF COMPARATIVE POLITICS 11 (2) pp. 65-82. 18 p. (2018) (Scopus Sociology and Political Science Q4)
- Noémia, Bessa Vilela; José, Carmelo Gomes. 'The Law of Competition - a Crime or a Mere Misdeemeanor?' PERSPECTIVES OF BUSINESS LAW JOURNAL 6 (1) pp. 117-127. 11 p. (2017)
- Noémia, Bessa Vilela; José, Carmelo Gomes; Natacha, Silva. 'Flexicurity or Flexicarity?' - A Portuguese Overview. LEXONOMICA REVISTA ZA PRAVO IN EKONOMIJO 8 (2) pp. 125-137. 13 p. (2016)

A jelölt egyéb, angol nyelvű publikációi:

- Balková, Klára; Jesus-Silva, Natacha; Vilela, Noémia; Korená Hillayová, Michaela; Šalka, Jaroslav. 'The forest land tax systems in Slovakia and Portugal'. JOURNAL OF FOREST SCIENCE 69 (10) pp. 427-437. 11 p. (2023) (Scopus Forestry Q2)
- Ruel, Teresa; Vilela, Noémia; Bessa, Silva; Natacha, Jesus; Oplonik, Zan Jan. 'Intergovernmental Coordination in Portugal'. STUDIA IURIDICA LUBLINENSIA 32(5) pp. 31-42. 12 p. (2023) (Scopus Law Q2)
- Xhindi, Nevila; Vilela, Noémia; Bessa, Central Public Administration Authority at the Regional Level in Albania. STUDIA IURIDICA LUBLINENSIA 31 (4) pp. 59-74. 16 p. (2022) (Scopus Law Q2)
- Sousa, M.; Bessa Vilela, N. 'THE IMPACT OF GDPR IN THE HIGHER EDUCATION - THE CASE OF THE 1ST CYCLE OF STUDIES IN LAW'. In: L. Gómez Chova; A. López Martínez; I. Candel Torres (szek.) *EDULEARN19 Proceedings - 11th International Conference on Education and New Learning Technologies*. Valencia, Spanyolország: International Academy of Technology, Education and Development (IATED) (2019). pp. 8011-8014. 4 p.
- Vilela, N.; Bessa, CHALLENGES FOR THE IMPLEMENTATION OF THE GDPR IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN PORTUGAL. In: L. Gómez Chova; A. López Martínez; I. Candel Torres (szek.) *EDULEARN19 Proceedings - 11th International Conference on Education and New Learning Technologies*. Valencia, Spanyolország: International Academy of Technology, Education and Development (IATED) (2019). pp. 1230-1234. 5 p.

1/2003/EK rendelet átfogó felülvizsgálatára lehet szükség ezen alapvető problémák orvoslásához.

Összehangolva, bár a jelölt felmérése módszertanilag megalapozott volt, a nemzeti és az uniós versenyjog közötti alapvető eltérések, amelyeket az irányelv hiányosságai súlyosbítnak, a felmérést kevésbé teszik hasznossá az összehasonlító elemzés tervezett céljára. A megállapítások azt sugallják, hogy az ECN+ irányelvet újra kell értékelni annak biztosítása érdekében, hogy az megfélemlően figyelembe vegye a versenyjog érvényesítésének valóságát egy sokszínű és fejlődő európai piacon. Ez az újraértékelés képezheti az alapját a jövőbeli doktori vagy posztdoktori tanulmányoknak, amelyek potenciálisan befolyásolhatják az EU versenyszabályozásának következő generációját.

tekintettel a Magyarország és Portugália által a közös európai mandátumokra adott válaszként követett eltérő utakra. Ez a munka nemcsak a tudományos diskurzust mozdtítja elő, hanem kritikus forrásként szolgál a politikai döntéshozók és a jogalkalmazók számára is, akik a versenyjog bonyolult viszonyai között, főbb joghatósági kontextus keretei között alakítják ki döntéseiket.

Bevezetés

A bevezető részben a doktori disszertáció átfogó kontextusát fogalmazom meg, hangsúlyozva a versenyjog kiemelt jelentőségét a piac integritásának fenntartásában, a fogyasztói jólét előmozdításában és a monopolista gyakorlatokból és a versenykorlátozó magatartások különböző más formáiból eredő piaci kudarcok enyhítésében. Az értekezés hangsúlyozza az állam közvetítő szerepét a gazdasági életben, amelynek feladata a szabad és versenyképes piaci környezet megőrzése, amely visszatartja a visszaélészerű gazdasági gyakorlatokat és a tisztességes kereskedelem és verseny értékét sértő magatartásokat.

Mélyebbre ásva, a dolgozat módszertani szegmense a kutatás során alkalmazott alapvető megközelítéseket fogalmazza meg. Részletesen részletezi a jogi összehasonlító módszertanok egymás mellé helyezését, a meglévő módszertanok vegyes megközelítését, nevezetesen a funkcionális összehasonlító elemzést, a történeti összehasonlító elemzést. A különböző jogrendszerek közös jogi funkciók elérésének vizsgálatára szolgáló összehasonlító keretrendszer kidolgozásából áll. Értékeli a jogrendszerek által a céljaik elérése érdekében alkalmazott stratégiákat és ezen erőfeszítések sikerét.

Ez a szakasz kulcsfontosságú, mivel felvázolja a jogi összehasonlító tanulmányok rendszerszerű különbségeit, különösen a különböző jogrendszerek és végrehajtási mechanizmusok tagabb európai uniós kereteken belüli szembecéltatásakor, úgynevezve elgázodva e bonyolultságok között, részletes precedenst teremtve a jogi folyamatok hatékonyságának és eredményességének összehasonlító értékeléséhez.

Az összehasonlítható tagállamok kiválasztása

Portugália és Magyarország nemzeti jogrendszerének összehasonlítása a versenyjoggal összefüggésben a történelmi, gazdasági, demográfiai és uniós integrációs tényezők érdekes keverékét foglalja magában.

Portugália történelmileg szabad és nyitott piacgazdasággal rendelkezett, míg Magyarország az 1990-es évekig zárt tervgazdasággal rendelkezett. A Varsói Szerződés keleti blokkjához tartozott az SZSZK-val együtt, a vaslűvegőny mögött.

Jóllehet a két országnak az EU-hoz (Magyarország esetében 2004-ben), illetve az EGT-hoz való csatlakozása (Portugália esetében 1986-ban) időben egymáshoz közel esett, azonban számos eltérő körülményi emelhetünk ki, így ki kell emelni, hogy Magyarország a rendszerváltást megelőzően tervgazdálkodásos ország volt, míg Portugália a történelmi múltban szabad és nyitott piacgazdasággal rendelkezett. A sok tekintetben hasonló gazdasági fejlődés, a hasonló népesség és terület, de a történelmi fejlődés eltérései – kontinentális agrár-ipari gazdasági fejlődés Magyarországon, míg Portugáliában a XIV. századtól erőteljesen jelen levő kereskedelemi és részben ahhoz kötődő gyarmattartói örökség – olyan kihívásokat jelentett, amelyek összehasonlítása a módszeren fejlesztését szolgálhatta.

Portugália és Magyarország nemzeti jogrendszerének összehasonlítása a versenyjoggal összefüggésben lényűgöző párhuzamot mutat, amelyet a két ország eltérő történelmi fejlődése, gazdasági modelljei, demográfiai profilja és az Európai Unió integrációjához vezető útja alakított ki. Ez az összehasonlítás nem csupán egy tudományos feladatot, hanem annak feltárását, hogy a mélyen gyökerező történelmi és gazdasági összefüggések milyen mélyen befolyásolják a versenyjog fejlődését és végrehajtását az EU tagállamaiban.

Portugália és Magyarország versenyjogi rendszerének összehasonlítása rávilágít a történelmi, gazdasági és uniós integrációs tényezőknél a nemzeti jogi keretek fejlődésére gyakorolt mérlegható hatására. Míg Portugáliában az átmenet során a meglévő szabadiaci rendszerrel kellett a tágabb uniós keretbe illeszteni, addig Magyarországon átfogó rendszerváltás történt a központi tervvezérelt gazdaságról a piacvezérelt gazdaságra. Mindkét új rávilágít a nemzeti jogrendszernek alkalmazkodóképességére és ellenálló képességére a globalizációval és az európai integrációval szemben. Ez az összehasonlító elemzés nemcsak az uniós versenyjog sokfélelegének megértését gazdagítja, hanem hangsúlyozza a nemzeti kontextus figyelembevételének fontosságát is a versenyjog alkalmazása és érvényesítése során.

Következtetések

Az ECN+ iránylevél végrehajtásának és hatékonyságának elemzése Portugália és Magyarország jogi keretein belül rávilágít a nemzeti sajátosságok és az európai uniós iránylevek közötti összetett kölcsönhatásra. A kidolgozott felmérés célja annak értékelése volt, hogy e két tagállam hogyan igazította nemzeti versenyjogát az ECN+ iránylevélhez, és jelentős eltéréseket tart fel az értelmezés és alkalmazás terein, amelyek az egyes országok egyedi történelmi, gazdasági és uniós integrációs háttéréből erednek.

Portugália és Magyarország alkalmazkodóképességéről és rugalmasságáról tett tanulmányosságot az uniós irányleveknek a nemzeti jogrendszerükbe történő integrálása terein, ugyanakkor a felmérés eredményei alapján kevésbé egyértelmű, hogy ezek az adaptációk mennyire hatékonyak. A felmérés célja az volt, hogy összehasonlíto elemzést nyújtson a két ország nemzeti versenyhatóságának hatékonyságáról. A kérdések és a válaszok értelmezésének a felmérés keretein belüli koherenciájának hiánya azonban megnehezítette a nemzeti versenyhatóságok tényleges hatékonyságának és az iránylevélnek való megfelelésüknek a felmérését.

Ez az eltérés rávilágít magával az ECN+ iránylevélvel kapcsolatos alapvető problémára, amely a jelölt elemzése szerint "genetikai hibát" tartalmaz. Ez a hiba abból a feltételezésből fakad, hogy a versenyellenes magatartás a nemzeti és az uniós jogrendszerekben azonos jellemzőkkel bír, ami gyakran nem így van. Ez a feltételezés aláássa a kulbonálló nemzeti és uniós versenyjogok célját, mivel a helyi piacok és gazdasági feltételek árnyalatai szükségessé teszik a versenyszabályozás személyre szabott megközelítést.

Ezen túlmenően a nemzeti eljárási autonómia elve jelentős mozgásteret biztosít a tagállamoknak az uniós jogszabályok végrehajtásának módját illetően, feltéve, hogy nem sérül e jogszabályok hatékonyságát és egyenértékűségét. A jelenlegi helyzet potenciálisan veszélyeztetheti az EUMSZ. 101. és 102. cikkének megsértéséből eredő kártérítési jogok egységes alkalmazását, ami arra utal, hogy egyes nemzeti megközelítések összeegyeztethetetlenek lehetnek az iránylevélvel és a hatékonyság elvével.

A felmérés, bár jó szándékú és robusztus felépítésű, az elemezni kívánt iránylevél credendó korlátai miatt nem nyújt használható betekintést. Ez az eredmény arra készteti a jelöltet, hogy azt feltételezze, hogy az EU versenyjogának jövőbeli módosítására vagy az

integrálabb megközelítést foglal magában, amely magában foglalja a politikaformálásban való aktív részvételt, és nagy hangsúlyt fektet az ágazatspecifikus érdekérvényesítésre.

Az összehasonlító elemzésből kiderült, hogy bár Magyarország és Portugália egyaránt törekszik arra, hogy megfeleljen az ECN+ irányelvnek és növelje nemzeti versenyhatóságai hatékonyságát, stratégiáik és megvalósításaik tükrözik saját gazdasági környezetiüket és közigazgatási hagyományaikat. A folyamatban lévő fejlesztések és a jövőbeni értékelések, amelyeket az OECD jelentései és az NCA-k saját értékelései segítenek elő, további betekintést nyújtanak majd a jogszabályi változások hatékonyságába és a piaci versenyre és a gazdasági hatékonyságra gyakorolt hatásukba mindkét országban.

Módszertan

Ebben a fejezetben a jelölt elmélyült a jogi kutatás bonyolult árnyalataiban, és először a jogi egyetemen belüli idézés és hivatkozás létfonosságú aspektusával foglalkozik. Hangsúlyozva az idézések alapvető célját - hogy az olvasót könnyedén elvezesse az író érveit alátámasztó forrásokhoz -, a vita kritikával illeti a Harvard-rendszer alkalmazásának a jogi hivatkozások körében történő alkalmazásának nehézségeit. E követelmények közé tartozik az elsődleges forrásokhoz való könnyű hozzáférést megkönnyítő átfogó idézés, a jogi anyagok hivatalos változatainak előnyben részesítése, valamint a pontos idézés szükségessége, amely az olvasót a hivatkozott anyag pontos részéhez irányítja. Az értekezés a hivatkozások kifinomult megközelítése mellett érvel, és a lábjegyzetek használatát javasolja, mint olyan elegáns megoldást, amely tömören, tömören foglalja össze a teljes idézési részleteket, biztosítva, hogy minden szükséges információ egy pillantással elérhető legyen, és ezáltal megfeleljen a jogi tudományos közösség egyértelműségére és tömörségre vonatkozó szabványainak.

A kutatási módszertanra áttérve a fejezet a hagyományos, a természet- és társadalomtudományokból kölcsönzött kvantitatív módszerek kritikai vizsgálatát mutatja be, szembeállítva a jogi jelenségek feltárásához alkalmasabbnak tartott kvalitatív megközelítésekkel. A jelölt számos kvalitatív módszertan alkalmazására tesz javaslatot, köztük az akciókutatást, az esettanulmányokat és az etnográfát, érvelve azzal, hogy ezek alkalmasak a jog összetett dinamikájának megragadására a társadalmi és intézményi kontextusban. Nyilvánvalóvá válik azonban, hogy sem a kvantitatív, sem ezek a kvalitatív módszerek nem elegendők ki teljes mértékben a szóban forgó kutatás egyedi igényeit, ami arra készteti a jelöltet, hogy a jogi kutatás sajátosságához igazodó, személyre szabottabb megközelítést javasoljon.

Az elbeszélés csúszán a jogi kutatás módszertanának részletes tárgyalása következik, megkülönböztetve a releváns jogi rendelkezések azonosításának és az azt követő értelmezésüknek az eljárási lépéseit. A jelölt rávilágít a jogi szabályok elérésének és értelmezésének kettős kihívására a jogalkotó szervek növekvő teljesítménye és az információs technológia fejlődő szerepe közepette. Ez a szakasz átgondoltan vizsgálja a jogi kutatás átfogó céljait - legyen az tudományos kutatás, jogszabályszerkesztés vagy bírósági elemzés -, és a kutatást a jogi doktrína és jogtudományi tágabb diskurzusában helyezi el.

A mélyreható elemzés a vizsgált joghatóság vagy jogrend meghatározásának döntő fontosságú előzetes lépését követi. Ez az alapvető döntés alakítja a kutatás irányát, a nemzeti,

az uniós vagy a nemzetközi jog felé irányítva a figyelmet, és meghatározva a választott joghatóságon belül relevánsnak és kötelezőnek ítélt jogforrásokat. A jogértelmezéstől szólván a via hangsúlyozza annak normatív jellegét, felhívva azokat a sokrétű elemeket, amelyek a jogindásokat a jogi szabályok hatályának és következményének megvilágításában irányítják.

A fejezet ezután áttér a hagyományos összehasonlítható jogi módszertanok kritikájára, elismerve a posztmodern kritikások által felvetett jogos aggályokat a jogi normákat alakító kulturális, társadalmi és jogi kontextusokkal kapcsolatban. E kihívásokra válaszul a jelölt olyan összehasonlítható jogi megközelítés mellett érvel, amely elfogadja a jogrendszernek összetettségét és sokrétűségét. A via ezen része kritikával illeti a meglévő módszertanokat, miközben a hagyományos összehasonlítható elemzésben azonosított korlátok meghaladásának eszközeiként egy kollektív diszciplína megközelítést javasol.

Az adatgyűjtésre összpontosítva a fejezet apróletekosen felvázolja a kiválasztott joghatóságok, különösen Magyarország és Portugália jogi adatainak összegyűjtésére és elemzésére alkalmazott módszereket. A felmérési kérdések részletes bemutatásán keresztül a jelölt feltárja a versenyellenes gyakorlatok különböző dimenzióit, a nemzeti versenyhatóságok (NCA-k) intézményi aspektusait, vizsgálati és végrehajtási hatáskörüket, valamint a bírósági felülvizsgálat mechanizmusait. E szakasz célja, hogy értékelje a nemzeti versenyhatóságok hatékonyságát az uniós és nemzeti versenyjog betartása terén, hangsúlyozva a jelölt elkötelezettségét a jogi kutatás alapos és módszertani megközelítése mellett.

Összegezve, ez a fejezet a jogi kutatásban rejlő összetettség átfogó felárását kínálja, az idezés és hivatkozás alapvető gyakorlatától a módszertan árnnyalt megfontolásáig.

A nemzeti versenyhatóságok teljesítménye az OECD értékelése alapján

Az ECN+ irányelv magyarországi és portugáliai átültetésének és végrehajtásának értékelése során árnyalt megközelítéseket figyelhetünk meg, amelyek az egyes országok egyedi közigazgatási és szabályozási környezetét tükrözik. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) részletes felmérésekkel segítette ezeket az értékeléseket, amelyek betekintést nyújtanak a nemzeti versenyhatóságok által végrehajtott versenypolitikai hatékonyságába és eredményességébe.

Magyarországon az ECN+ irányelv által hozott módosítások, nevezetesen a 2020. évi XIX. törvény jelentősen átalakította a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) működési környezetét. A jogszabály a GVH-t megerősített jogértévesztési eszközökkel és szélesebb körű versenyfelügyeleti hatékonyságának megerősítésére irányulnak. Ezek a módosítások magukban foglalják az ügykezelők összeférhetetlenségi paramétereinek szigorítását, az éves jelentésekre vonatkozó meghívást, valamint a közérdekű szempontok által vezérelt prioritási keretek létrehozását. Emellett a GVH felhatalmazást kapott gyorsított ágazati vizsgálatok lefolytatására, ami megkönnyíti a versenyellenes gyakorlatot mutató piacokon történő gyors beavatkozást.

Portugáliában a hangsúly ugyanilyen átalakító jellegű volt: a portugál versenyhatóság (AdC) proaktív lépéseket tett a jogszabályi és szabályozási keretek befolyásolása érdekében több ágazatban, többek között a banki, az energetikai és a digitális gazdaságban. Az AdC erőfeszítései a versenykörnyezet előmozdítására összpontosulnak olyan vélemények és ajánlások kibocsátása révén, amelyek célja a meglévő jogszabályok fímonítása és a tisztességes versenyt elősegítő új szabályozási intézkedések bevezetése. A versenypolitika megértésének és végrehajtásának javítása érdekében a versenypolitikai bizottság emellett különböző tájékoztatói kezdeményezésekben, például nyilvános webináriumokon és érdekvérvényesítő kampányokban vesz részt.

Mindkét országnak az ECN+-irányelvhez való igazodása aláhúzza a versenyjog végrehajtási mechanizmusainak fímonítása iránti közös elkötelezettségét, bár módszereik és fókuszterületeik eltérő nemzeti sajátosságokat mutatnak. Magyarország megközelítése elsősorban eljárásai jellegű, és a vizsgálati és operatív kapacitásokat bővítő jogi reformok révén javítja a versenyhatóság képességét. Ezzel szemben Portugália stratégiája szélesebb körű,

tagok egyetemes felelősségét, és felülvizsgálja az üzleti titkok és a trószellenes eljárások keretében benyújtott panaszok kezelésére vonatkozó eljárásokat. Ezenfelül szilárdabb eljárási kereteket hoz létre a fellebbezések és az elévülési idők tekintetében, ami potenciálisan hatással lehet a jogbiztonságra.

Ezzel szemben a 2022. évi LV. törvény által 2023. január 1-jén hatályba lépő magyarországi jogszabályi módosítások elsősorban az 1996. évi LVII. törvényen belüli fűzőkontrollra vonatkozó szabályokra összpontosítanak. A módosítások között szerepel az egyesülések bejelentésére vonatkozó küszöbértékek megemlése, valamint az egyes pénzügyi szervezetek általi ideiglenes irányításszerzésre vonatkozó szabályok pontosítása. Egy figyelemre méltó eljárási változás lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy az ösztönözéseket bizonyított jóhiszemű számdék alapján jelenthessék be, ami igazodik az uniós gyakorlathoz, de néhány eljárási részletet a jövőbeni szabályozási értelmezésre hagy. A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) elnöke által küldött hivatalos felszólító levél bevezetése innovatív megközelítést jelent az önkéntes megfélelés ösztönzésére, mielőtt hivatalos végrehajtási intézkedésekre lenne szükség.

Így mindkét ország úgy implementálta az ECN+ irányelvet, hogy az megfeleljen a nemzeti keretnek, miközben a sajátos helyi igényekkel és kihívásokkal is foglalkozott. Portugália módosításai a vállalati struktúrákon belüli elszámoltathatóság kiszélesítését és szigorúbb pénzbüntetési rendszert tükröznek, amelynek célja a végrehajtási képességek megerősítése. Magyarország módosításai az eljárások egyértelműségét és hatékonyságát hangsúlyozzák az összefonódás-ellenőrzésben, és nagyobb hangsúlyt fektetnek a korai megfélelés előmozdítására a végrehajtást megelőző kommunikáció révén. Ezek a változások mindkét országban a szélesebb körű európai megbízásokhoz való proaktív igazodást jelzik, miközben figyelembe veszik a hazai jogi és gazdasági sajátosságokat.

A jogszabályok hatékonyságáról

Ez a fejezet a jog hatékonyságát övező összetett kérdéseket járja körül, a jogalkotás kihívásai és a jogi szabályozás gyakorlati eredményei köré csoportosítva. A fejezet a jogalkotás hatékonysága és a jogi szabályozás hatékonysága közötti bonyolult kapcsolat kezelésével kezdődik, hangsúlyozva annak szükségességét, hogy ányaltan megértjük, hogy mi jelenti a hatékony jogi folyamatokat. A fejezet a szabályozás hatékonyságának két kritikus dimenzióját határozza meg: a formális hatékonyságot, amely a jogalkotás eljárási aspektusaira összpontosít, és a társadalmi hatékonyságot, amely a jogi normák társadalomra gyakorolt hatását vizsgálja.

Az értekezés ezután áttér a jogi eljárások hatékonyságának értékelési kritériumaira. Olyan sokoldalú megközelítést mutat be, amely magában foglalja egy jogi jelenség társadalomban betöltött céljának megértését, a jogrendszerben betöltött funkcióinak értékelését, valamint a jogi alanyokra és a társadalmi kontextusra gyakorolt hatásának értékelését. Ez a megközelítés elismeri a jogrendszerek dinamikus jellegét és a különböző társadalmi jelenségekkel való kölcsönhatásukból adódó kihívásokat.

Ezt követően a fejezet különbséget tesz a "hatékony jogalkotás" és a "hatékony szabályozás" között. Tisztázza, hogy a hatékony szabályozás a szabályozási funkciók tényleges eredményei és azok potenciális maximális hatása közötti összhangra vonatkozik, míg a hatékony jogalkotás a jogalkotási folyamat tényleges eredményeinek és a tervezett céloknak az összevetését jelenti.

A jogi szabályozás hatékonyságát tovább bonjúk formális és társadalmi kategóriákra. A formális hatékonyságot azzal méri, hogy a jogi normák milyen mértékben érik el a kívánt szabályozási szintet, míg a társadalmi hatékonyság e normáknak –a társadalmi kapcsolatokra és viselkedésre gyakorolt szélesebb körű hatását veszi figyelembe. A fejezet a jogi szabályozás különböző funkcióit vázolja fel, beleértve a rendezést, a garanciát, a koordinációt, az integrációt, a stabilizációt, a modellezést, az orientációt és az ösztönzők vagy kották biztosítását a társadalomban.

A hatékony szabályozás mátrixát a jogi szabályozás hatékonyságának értékelésére szolgáló eszközként vezetik be a különböző funkciók és társadalmi kapcsolatok tekintetében. Ez a szakértői értékelés vagy egy konkrét képlet segítségével összeállított mátrix segít azonosítani azokat a területeket, ahol a jogi szabályozás esetleg nem éri el a kívánt funkciókat.

Végül a fejezet egy speciális algoritmus alkalmazását javasolja a jogi szabályozás hibáinak értékelésére, hangsúlyozva annak fontosságát, hogy a jogi normák alapvető elemei képesek legyenek betölteni a kijelölt funkcióikat, és megfeleljenek a szükséges társadalmi feltételeknek.

A fejezet ezen átfogó vizsgálat révén rávilágít a jogi hatékonyság sokrétű természetére, és betekintést nyújt a jogi folyamatok társadalomra gyakorolt hatásának értékelésére szolgáló kritériumokba és módszerekbe.

és az 1989-1990-es demokráciára való áttérés során kulcsfontosságú változások következtek be. Az 1990. évi magyar verseny törvény, amely létrehozta a Gazdasági Versenyhivatalt (GVH), jelentette a magyar versenypolitika hivatalos kezdetét. Az áttört korai kihívásai mint például a privatizáció és a liberalizáció, alakították a GVH érdekérvényesítésre és szabályozásra való összpontosítását. Az 1990-es évek végére Magyarország jelentős lépéseket tett a piacgazdaság felé, és a GVH központi szerepet játszott a versenypolitika alakításában a folyamatos gazdasági és politikai reformok közepette. Az EU-csatlakozás további jogszabály-frissítéseket eredményezett, és fokozott figyelmet fordított a hálózati iparágakra és a digitális piacokra. A magyar versenyjog 2022. évi módosítása a digitális gazdasághoz és az uniós szabályozási keretekhez való folyamatos alkalmazkodást tükrözi, kiemelve a versenypolitika képlekeny jellegét a gazdasági és technológiai fejlődésre adott válaszként.

Portugália és Magyarország is különböző utat járt be versenyjogi szabályozásának fejlődése során, amelyet a történelmi, gazdasági és politikai háttér alakított ki. Portugália fokozatos szabályozási fejlődése egy átfogó, az EU-hoz igazodó keretrendszer irányába ellentétben áll a magyar versenypolitika gyors átalakításával, amely az uniós normáknak való megfelelés és a piacgazdaság kihívásainak kezelése érdekében történt. Mindkét ország közelmúltbeli jogszabály-frissítései hangsúlyozzák a versenyjog folyamatos fejlődését a belső és külső hatásokra reagálva, és a szükséges verseny ápolása és a fogyasztói érdekek védelme iránti elkötelezettségről tanúskodnak az egyre inkább integrálódó európai piacon.

Az elemzés egyik jellemzője, hogy mindkét jogrendszerből tartalmaz esettanulmányokat, amelyek megvilágítják a jogi elvek gyakorlati érvényesítését, a versenyellenes magatartások természetét és a végrehajtási intézkedések kézzelfogható eredményeit. E megállapítások összegzésével a dolgozat nemcsak az összehasonlító elemzésből származó egyedi felismeréseket hangsúlyozza, hanem ezeket a felismeréseket az uniós versenyjog végrehajtásáról szóló szélesebb körű vitába is integrálja.

Az ECN+ irányelv portugáliai és magyarországi átluketésének és végrehajtásának vizsgálata során jelentős, az egyes országok egyedi jogi és gazdasági környezetéhez igazított jogszabály-módosításokat hajtottak végre. Portugáliában a 2012. évi verseny törvény harmadik módosítását a 17/2022. számú törvénnyel fogadták el, amely 2022. szeptember 16-án lépett hatályba. Ez a törvény jelentősen kiterjeszti a rösztelles jogsertésékként való felelősség körét az anyavállalatokra is, és bevezeti a bírságok kiszámítását a világméretű forgalom alapján, ami eltér a korábbi, korlátozottabb nemzeti forgalomértékeléstől. Emellett részletezi az egyesületi

Ezek a különböző utak rávilágítanak az EU-n belüli alkalmazkodási kihívásokra és eltérő stratégiákra, kiemelve a történelmi és gazdasági összefüggések döntő szerepét a versenyjog nemzeti versenyhatóságok általi érvényesítésének alakításában.

Versenyjog Portugáliában és Magyarországon

A dolgozat középpontjában egy összehasonlító elemzés áll, amely aprólékosan megvizsgálja Portugália és Magyarország versenyjogi keretét. Ez a feltárás mélyen a két ország eltérő történelmi kontextusában, egyedi gazdasági modelljeikben és az EU-hoz való csatlakozásuk ütemezésében gyökerezik, és az egyes országok versenyjogát alakító törvényi szövegek, jogszabályok és rendeletek mélyreható vizsgálatát kínálja. Ezen az elemző lencsén keresztül a dolgozat a versenyjog fejlődésének történelmi narratíváját bonjítja ki, amelyet a nemzeti versenyhatóságok által alkalmazott végrehajtási mechanizmusok mélyreható vizsgálata is gazdagít.

A portugáliai versenyjog eredete 1936-ig nyúlik vissza, bár korlátozott hatással, amíg az 1960-as években és azt követően átfogó keretrendszerek nem kezdtek kialakulni, amelyek a 2000-es évek elején a modern jogszabályok és a Versenyhivatal létrehozásában csúszosodtak ki. A kezdeti jogszabályok elsősorban a gazdasági koalíciók ellenőrzésére és a piaci integráció előmozdítására összpontosítottak, tükrözve a GATT elveihez való igazodásra és a versenykorlátozó gyakorlatok kezelésére irányuló erőfeszítéseket. Ezeket az erőfeszítéseket azonban gyakran akadályozta a politikai és gazdasági instabilitás. Az 1980-as és 1990-es években a piacorientált gazdaság és az EU-integráció felé való elmozdulás kritikus fordulópontot jelentett, mivel az 1982-es alkotmány elismerte az állam szerepét a kiegyensúlyozott verseny előmozdításában. Az olyan törvények, mint a 18/2003. sz. törvény és a 19/2012. sz. törvény, jelentősen korszerűsítették a versenyjogi keretet, biztosítva az uniós irányelvekkel való összhangot és megerősítve a portugál versenyhatóság hatáskörét. A 2022. évi módosítások, amelyek az ECN+ irányelvet foglalták magukban, tovább erősítették a Hatóság szerepét, hangsúlyozva az erőteljes versenypolitika jelentőségét a belső piacon.

Magyarországon a 20. század végén a szocialista gazdaságról a piacorientált gazdaságra való átérés szükségessé tette egy új versenyjogi keretrendszer kialakítását. A kezdeti gazdasági reformok az állami tulajdonban lévő szervezetek mellett piaci mechanizmusokat is bevezettek,

A jog hatékonyságáról

A jogszabályalkotás és a jogi szabályozás hatékonyságának értékelésével kapcsolatos kihívások és módszertanok alapos feltárása révén a könyv a jogszabályok megalkotása és gyakorlati végrehajtása közötti összetett kapcsolatra tér ki, kiemelve e két folyamat megkülönböztetésének szükségességét a hatékonyságuk pontos értékeléséhez. A fejezet azzal az alaptézissel kezdődik, hogy a jogi szabályozás hatékonysága mind a formális, mind a társadalmi dimenziókat magában foglalja, hangsúlyozva annak fontosságát, hogy a jogalkotás folyamatait e dimenziókhoz igazítsuk a kívánt eredmények elérése érdekében.

A fejezet jelentős részét annak meghatározására fordítjuk, hogy mi a hatékony jogi eljárás. A jogi jelenségek értékelésére egy sokoldalú megközelítést vezet be, amely olyan tényezőket vesz figyelembe, mint a jog célja a társadalomban, a jogrendszerben betöltött funkciói, valamint a jogalanyokra és a társadalmi integrációra gyakorolt hatása. Ez a megközelítés hangsúlyozza a jog hatékonyságának dinamikus megértésének szükségességét, figyelembe véve a jogi szabályozás és a társadalmi valóság közötti kölcsönhatást.

Ez a fejezet kritikával illeti a jogi jelenségek hatékonyságának értékelésére szolgáló hagyományos "cél-eredmény" mérőszámot, és ányaltabb és többdimenziós értékelés mellett érvel. Alternatív kritériumokat javasol a hatékonyság mérésére, beleértve a jogi folyamatok funkcióinak, társadalmi jelentőségüknek, valamint a koncepciójukban és végrehajtásukban rejlő lehetséges hibáknak az elemzését.

A jogi folyamatok értékelésének kritériumait részletezve a fejezet hangsúlyozza a cél-eredmény dinamika megértésének fontosságát, a jogi jelenségek céljainak és tényleges eredményeinek vizsgálatát. Ez magában foglalja annak átfogó értékelését, hogy a jogi szabályozás hogyan lép kölcsönhatásba a jogrendszer és a társadalom más elemeivel, és hogy ezek a kölcsönhatások hogyan befolyásolják a jogi folyamatok hatékonyságát.

A fejezet ezután áttér a jogi szabályozás hatékonyságának megvitatására, különbséget téve a formális és a társadalmi hatékonyság között. Aprólékosan megvizsgálja a különböző szabályozási funkciókat, mint például a társadalmi viszonyok rendezése, garantálása, koordinálása és integrálása, valamint azt, hogy ezek a funkciók hogyan járulnak hozzá a jogi szabályozás általános hatékonyságához. A jogi szabályozás hatékonyságának szisztematikusan

értékelésre szolgáló eszközként egy hatékony szabályozási mátrixot vezet be a különböző funkciók és társadalmi kapcsolatok tekintetében.

Végezetül a 4. fejezet egy kifinomult keretet mutat be a jogi eljárások hatékonyságának megértéséhez és értékeléséhez. Megkérdőjelezi a hagyományos mérőszámokat, és holisztikusabb megközelítést javasol, amely figyelembe veszi a jogi jelenségek és a társadalmi igények közötti dinamikus kölcsönhatásokat. Ez az átfogó elemzés nemcsak a jogi hatékonyságról szóló elméleti diskurzushoz járul hozzá, hanem gyakorlati megfigyeléseket is kínál a jogalkotás és a jogi szabályozás hatékonyságának fokozásához.

A nemzeti versenyhatóságok

A nemzeti versenyhatóságok (NCA-k) szerepét vizsgálva Európa-szerte nyilvánvalóvá válik, hogy ezek a szervek szerves részt képezik a versenyjog érvényesítésének és a piaci tisztaság megőrzésének. A nemzeti versenyhatóságok mind nemzeti joghatóságokon belül, mind európai szinten közösen lépnek fel a versenyellenes gyakorlatok, például a kartellek, az erőfölénnyel való visszaélés és a versenykorlátozó összefonódások ellen. Ez a koordináció alapvető fontosságú az európai egységes piac fenntartása szempontjából, és ezáltal elősegíti egy olyan versenyhelyzet kialakítását, amelyben a vállalkozások érdemi teljesítményük alapján prosperálnak, a fogyasztók pedig nagyobb választékot és alacsonyabb árakat élvezhetnek.

Az európai nemzeti versenyhatóságok kialakulása az Európai Szen- és Acélközösség 1951-es és az Európai Gazdasági Közösség 1957-es, a Római Szerződés szerinti létrehozásáig vezethető vissza. Ezek az alapvető lépések nemcsak a modern európai versenyjog alapjait teremtik meg a versenykorlátozó magatartások tilalmának hangsúlyozásával, hanem a konfliktusokhoz vezető gazdasági nacionalizmus történelmi tanulságait is aláhúzták, és ezzel megszilárdították a versenypolitika szerepét a gazdasági stabilitás és integráció előmozdításában.

A versenyjog végrehajtásának a tagállamok nemzeti versenyhatóságához történő decentralizálása az 1980-as és 1990-es években vált hangsúlyosabbá, és az 1/2003/EK rendelemben csúszosodott ki. Ez a rendelet felhatalmazta a nemzeti versenyhatóságokat és a nemzeti bíróságokat, hogy közvetlenül alkalmazzák az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. és 102. cikkét, és az Európai Bizottság mellett az uniós versenyjog érvényesítésének központi szereplőivé lettek őket.

Portugália és Magyarország jogi kereteinek összehasonlító vizsgálata feltárja, hogy az egyes országok történelmi, gazdasági és politikai összefüggései milyen mélyreható hatást gyakorolnak a versenyjog fejlődésére és érvényesítésére. Portugália 1986-os zökkenőmentes csatlakozása az Európai Gazdasági Közösséghez tükrözi a régóta fennálló szabaddiaci hajlamát és stabil demokratikus fejlődését. Ezzel szemben Magyarország jelentős átalakításokon ment keresztül az állami ellenőrzött gazdasági struktúrák lebontása érdekében, ami átfogó reformokat tett szükségessé a versenyjogi keretrendszerben, hogy összehangba kerüljön az uniós normákkal.

Az Unió szabályozásának jövőképe

"A közösségi alkotmányos vízió" című tanulmányában a jelölt elemzi az uniós versenyjog bonyolult fejlődését, nyomon követve annak átalakulását az elsődlegesen a piaci integrációra való összpontosításból a társadalmi és gazdasági célkitűzések széles spektrumát felölelővé. Ez az átfogó elemzés rávilágít a versenyjog sokrétű jellegére, amelyet az Európai Unión belül a változó gazdasági feltételek, a társadalmi elvárások és a jogi procedensek dinamikus kölcsönhatása alakít.

A fejezet az Európai Bizottság és a Bíróság kezdeti irányvonalainak áttekintésével kezdődik, amelyek a vertikális korlátozásokat a horizontális megállapodásoknál és az erőfölénnyel való visszaéléseknél nagyobb intenzitással vizsgálták. Ez az ordoliberalis elvekben gyökerező megközelítés hangsúlyozta, hogy a korai időszakban a piaci versenystruktúrák megőrzésére helyezték a hangsúlyt, elsősorban a piaci integráció tágabb céljának elősegítése érdekében. A jelölt azt vizsgálja, hogy a versenyjog ezen alapvető szempontjai hogyan játszottak szerepet a kereskedelmi korlátok lebontásában az egységes belső piac létrehozása érdekében, tükrözve az európai gazdasági és politikai kohéziós projekt átfogó céljait.

Az értekezés előrehaladtával a jelölt feltárja a versenyjog céljainak diverzifikálódását, amelyek az innováció, a környezeti fenntarthatóság és a kulturális gazdagodás előmozdításával bővültek. A célok ilyen szélesedése kulcsfontosságú változást jelent a versenyjog megítélésében és alkalmazásában, jelezve, hogy a versenyjog a piaci integráció egyszerű eszközből az uniós politika kulcsfontosságú elemévé vált, amely széles körű hatással van a fogyasztók jólétére és a gazdasági jólétre.

A jelölt munkájának egyik fő témája az EU versenyjogának kortárs kerete. A jelölt a hatékonyságot és a fogyasztói jólétet elsődleges célként kiemelve a versenyjog olyan érett megközelítést mutatja be, amely a piaci integráció szükségességét a szélesebb körű gazdasági és társadalmi előnyökre való törekvéssel egyvezíti össze.

Az uniós jogról

Itt aprólékosan feltárjuk az uniós jog sokszínűségét, bemutatva annak dinamikus fejlődését és forrásainak széles spektrumát. A tanulmány a közösségi jognak a hagyományos és innovatív jogforrások összetett hálózatában való elhelyezésével kezdődik, megkülönböztetve azt a nemzetközi jogi területen belül egyedülálló hibridként. Ezt a hibriditást bizonyítja, hogy az uniós jog nemcsak a nemzetközi jogra jellemző hagyományos utakra - például szerződésekre és strukturált jogalkotási eszközökre - támaszkodik, hanem olyan kevésbé hagyományos forrásokra is, mint a szokások (*acquis communautaire*), a jogtudomány, sőt a tudományos elvek. Ezek a kiegészítő források kulcsfontosságú szerepet játszanak, mivel olyan kiegészítő alapot biztosítanak, amely gazdagítja és bővíti az Európai Unió jogi keretét.

E fejezet középpontjában az uniós jogforrások kétfős, elsődleges és másodlagos jogszabályokra történő osztályozási rendszerének kritikai vizsgálata áll. Az elsődleges jog az EU alapszerződéseit foglalja magában, míg a másodlagos jog az e szerződésekből levezetett jogi aktusokat. A fejezet azonban egy árnyaltabb megközelítést hangsúlyoz, kiemelten kezelve a különbséget az eredeti közösségi jog - amely az Európai Közösségeket létrehozó szerződésekben gyökerezik - és a későbbi jogszabályok között, amelyek a szerződésmódosításokat, a csatlakozási szerződéseket és a Közösség által kötött nemzetközi egyezményeket foglalják magukban.

Az elbeszélés ezután áttér az eredeti szerződések mélyreható elemzésére, kiemelve azok tartós jelentőségét az EU intézményi és jogi felépítésének kialakításában. A számos módosítás és az EU bővítése ellenére az e szerződésekben foglalt alapelvek, például az együttműködés, a specialitás, a jogszerűség és az egyenlőség elvei nagyrészt változatlanok maradtak. Ez az állhatatosság hangsúlyozza a szerződések szerepét az EU jogi és intézményi struktúrájának alapköveként.

Ezután a későbbi jogszabályokat vizsgáljuk meg, kiemelve azok szerepét az eredeti szerződések finomításában és kibővítésében. Ide tartoznak az alapszerződéseket feltételesen vizsgáló szerződések és az EU bővítést elősegítő csatlakozási szerződések. A fejezet aprólékosan elemzi e későbbi szerződések jogi és intézményi következményeit, bemutatva, hogyan járultak hozzá az EU jogi keretének fejlődéséhez és az új kihívásokhoz és realitásokhoz való hozzáigazításához.

Az uniós jog egészei képviselő közösségi vívmányok fogalmát alaposan megvizsgáljuk, hangsúlyozva annak kritikus jelentőségét az uniós jogrend folyamatosságának és integritásának fenntartásában. A fejezet megvilágítja, hogy a közösségi vívmányok megőrzése és fejlesztése hogyan szolgál az EU alapvető céljainak, biztosítva mechanizmusainak és intézményeinek hatékonyságát a folyamatosan változó politikai és jogi környezetben.

A fejezet tizenhat kulcsfontosságú szerződésen keresztül - az Európai Szén- és Acélközösség 1951-es létrehozásától a 2008-as Lisszaboni Szerződésig - átfogó áttekintést nyújt az EU szerződéses történetének mérföldköveiről. A fejezet kiter a Nizzai Szerződés jelentős felülvizsgálati kísérletére, és ezzel összefüggést teremt az EU-ban zajló szerződésreform iteratív folyamatainak megértéséhez.

Különös figyelmet kap az Európai Unió Bíróságának (EUB) szerepe a közösségi jog értelmezésében és alakításában. A fejezet bemutatja az EUB joggyakorlatát mint az uniós jogrendszer sarokkövét, kiemelve azokat a mérföldkönek számító véleményeket, amelyek meghatározzák a Szerződésnek alkotmányos jellegét, valamint megerősítik azok elsőbbségét és közvetlen hatályát. E bírói megnyilatkozások révén az EUB tisztázza a Szerződésnek által létrehozott egyedülálló jogrendet, amelyben a tagállamok tudatosan korlátozzák szuverén jogukat egy olyan nemzeti felletti jogrendszer javára, amely közvetlenül érinti mind az államokat, mind a polgárokat.

Az Európai Közösség alkotmányos keretnek vizsgálata során a fejezet olyan alapelveket határoz meg, mint a hatalommegosztás és a jogállamiság, amelyek az uniós jogrend alapját képezik. Megvizsgálja, hogy ezek az elvek miként nyilvánulnak meg a hatékonyság elvében, amely megköveteli, hogy az uniós jognak teljes mértékben érvényesülnie kell, oly módon, hogy annak hatása a lehető legnagyobb legyen, és biztosítsa a közösségi jogból eredő jogok védelmét.

Az 5. fejezet részletes és átfogó vizsgálata a közösségi jog összetett és változó természetének ármlyalt megértését kínálja az olvasóknak. Ravilágit a hagyományos jogforrások és az innovatív mechanizmusok közötti kötésónhatásra, amelyek együttesen alakítják az EU jogi környezetét, kiemelve az alapszerződések tartós jelentőségét és az EUB kritikus szerepét az uniós jog értelmezésében és alkalmazásában.

az amerikai törzsellenes doktrínát az ordoliberalis eszmékkel, a versenyt a gazdasági hatékonyság és a társadalom jólét kulcsfontosságú elemévé téve.

Végül a fejezet az uniós versenyjog eredetével foglalkozik, bemutatva a német ordoliberalizmus és az amerikai törzsellenes alapelvek jelentős hatását. Részletesen ismerteti a szerződés megszövegezésének folyamatát, a versenyjogi keretrendszer kialakításában kulcsszerepet játszó személyek hozzájárulását, valamint a piaci erő és a kormányzati beavatkozás szabályozását célzó konkrét cikkeket. Az elbeszélés kiemeli a versenyre vonatkozó európai jogi álláspontra gyakorolt ordoliberalis hatást, amely a piaci magatartás szabályozására összpontosít a versenyképes piaci környezet fenntartása érdekében.

A fejezet részletesen feltárja a versenyjog történeti fejlődését a különböző régiókban, és bemutatja a piaci szabadság és a monopolista és visszalésszerű gyakorlatok elleni szabályozási intézkedések közötti egyensúly megteremtésére irányuló folyamatos erőfeszítéseket a társadalom érdekeiben.

A piaci kudarcokról szóló értékezés bevezeti a versenyjog mint jogorvoslat fogalmát, kiemelve annak szerepét a versenypiacok védelmében és a hatékony erőforrás-elosztás biztosításában. A jelölt szembecálliítja a potenciális és a tényleges károkat kezelő rendszerket, elemelve a versenyjog filozófiai alapjait és annak gazdaságpolitikai hatásait.

A versenyjog szisztematikus és dogmatikus jellemzése során a jelölt a gazdasági jog tágabb spektrumában helyezi el azt, mérlegelve a közjogi és magánjogi dogmákkal való kapcsolatát. Ez a szakasz a versenyjog szabályozási jellegét, a neoliberais gazdasági elvekhez való igazodását, valamint a szerződéses kapcsolatokra és a szabályozási felügyeletre vonatkozó kettős szálait vizsgálja.

Itt a versenyellenes gyakorlatok átfogó feltárása olvasható: kategorizálásuk, következményeik és a leküzdésükre szolgáló jogi keretek. E szigorú elemzés révén a jelölt kiemeli a piaci erő kihasználása és a gazdasági hatékonyságra való törekvés közötti bonyolult egyensúlyt, és ezzel utat nyit a versenyjog szerepének mélyebb megértéséhez a mai gazdasági tájakon.

A versenyjog kialakulása

A versenyjog történeti fejlődésének és kialakulásának szentelt fejezet öt átfogó szakaszra tagolódik. A piacsabályozás kezdetének vizsgálatával kezdődik, amely a szokásjogon keresztül fejlődik, és a Sherman-törvény megalkotásával ér véget. Ez a fejlődés kiemeli a piaci gyakorlatokkal kapcsolatos ősi aggodalmakat és a jogi intézkedések alapvető szerepét a társadalmi jólét védelmében a visszaéléseszerű piaci magatartással szemben.

Az elbeszélés ezután a Sherman-törvény létrehozásával foglalkozik, részletezve annak jelentőségét az amerikai trösztellenes törvények fejlődésében. Kiemeli azokat a kulcsfontosságú eseteket és jogalkotási módosításokat, amelyek az idők során befolyásolták az amerikai trösztellenes jogérvényesítés irányát.

A hangsúly Európára helyeződik át, és Ausztria korai, a 19. század végén a versenyjog bevezetésére tett erőfeszítéseit tárgyalja, kiemelve azt a szellemi és gazdasági környezetet, amely ezeket a kezdeményezéseket ösztönözte. A fejezet a versenyjog 20. század eleji németországi bevezetésével folytatódik, a gazdasági kihívások, valamint az ordoliberalizmus és az amerikai trösztellenes elvek II. világháború utáni jogalkotásra gyakorolt későbbi hatásának hátterében. Ez a szakasz árnyaltan mutatja be, hogy a német jog hogyan szintetizálta

A versenyjogról

A jelölt alaposan megvizsgálja a közgazdaságtan alapvető dilemmáját - azt, hogy korlátozott erőforrások mellett milyen szükségleteket kell kielégíteni. Ez a feltárás a javak termelésével és elosztásával kapcsolatos döntéshozatal megvitatásához vezet, amely ugródeszkaként szolgál a gazdaságok piaci, irányított és vegyes típusú osztályozásához. A döntéshozó személye - legyen az a piac, az állam vagy a kettő kombinációja - központi kritériumként jelenik meg ebben az osztályozásban, és mindegyik jelentős következményekkel jár a termelési tényezők kezelésére és a gazdaságon belüli tulajdonszerkezetre nézve.

Az elbeszélés mélyebbre ásva vizsgálja a gazdasági rendszerek törekvéseit arra, hogy a termelési lehetőségek határán elhelyezkedő erőforrások hatékony elosztását érjék el a termelési és jóléti hatékonyság biztosítása érdekében. A diskurzus azonban kritikusan vizsgálja a tisztán laissez-faire megoldások korlátait, amint arra Sen liberális paradoxona és Arrow lehetetlenségi tétele rávilágít, kiemelve a magánkezdeményezés és az állami beavatkozás közötti egyensúly szükségességét, különösen a közjavakkal összefüggésben.

A fejezet jelentős részét az Adam Smith-féle "láthatatlan kéz" mechanizmusának filozófiai alapjainak és gyakorlati következményeinek szenteli a piacgazdaságban. A jelölt megvilágítja, hogy a magánérdekek érvényesítése, amelyet a természet állapotában rejő verseny vezérel, hogyan járul hozzá a gazdasági rendszer általános hatékonysághoz és fejlődéséhez. Ezt a természetes rendet azonban a piaci kudarcok lehetséges megkérdőjelezi, ami a hatékonyság fenntartása és a versenyfolyamat védelme érdekében jól megtervezett és kikényszerített versenyfőrvények révén történő beavatkozást tesz szükségessé.

Az árak az erőforrás-gazdálkodásban betöltött szerepéről szóló vita átmege a kereslet és kínálat mikrogazdasági alapjainak vizsgálatába, valamint az árképzést befolyásoló tényezőkhöz. Ez a szakasz a kereslet és a kínálat rugalmasságának, a kínálatot befolyásoló költség tényezőknél, valamint a határköltségeknek a versenyző és nem versenyző piacokon betöltött központi szerepének mélyreható elemzését kínálja. A fejezet foglalkozik az alternatív költség fogalmával is, hangsúlyozva annak jelentőségét a versenypiacokon belüli gazdasági döntések megértésében.

Az elbeszélés során a jelölt kritikusan értékeli a piac szerkezetét, azonosítva a különböző piaci konfigurációkat - verseny, tökéletlen verseny és monopólium -, valamint ezek

hatását a gazdasági hatékonyságra és jólétre. Ez az elemzés a piaci kudarcok részletes feltáráshoz vezet, beleértve a tökéletlen versenyt, az externáliákat és a tökéletlen információ okozta kihívásokat. A piaci kudarcok minden egyes típusát boncolgatjuk, hogy megértsük azok eredetét, következményeit és a gazdasági hatékonyság és a fogyasztói jólét védelmét szolgáló szabályozási válaszok szükségességét.

A fejezet zárásaként a jólét a hatékonyság, a piaci struktúrák és a szabályozási mechanizmusok bonyolult kölcsönhatásáról elmélkedik. Ezen átfogó úttekerésen keresztül a jólét nemcsak a közgazdasági elmélet és politika bonyolult összefüggéseit járja körül, hanem megalapozza a versenyjognak a piac integritásának megőrzésében és a gazdasági jólét előmozdításában játszott szerepének árnyalt megértését is.

Versenyellenes gyakorlatok

Ami a versenykorlátozó gyakorlatokat illeti, a jólét megközelítésének kimutatóponja, hogy az ilyen megatartások kimerítő katalógizálása kihívásokkal jár. A vizsgálat célja, hogy azonosítsa e gyakorlatok közötti mintákat, amelyek a piaci szereplők azon magatartásaként értelmezhetők, hogy a termékek árak versenypiaci árak felett tartásuk, és ezáltal kihatásuk a piaci erő.

A vita a versenykorlátozó gyakorlatokat kollektív és egyéni gyakorlatokra osztja, hangsúlyozva, hogy a piaci erő kihasználása, bár gyakran kritizálják, bizonyos feltételek mellett indokolt lehet. Ez az árnyalt megközelítés megteremti az alapot a versenyellenes megatartás különböző formáinak és azok osztályozásának részletes vizsgálatához.

A kollektív gyakorlatok részletes elemzése során különbséget tesz a horizontális és vertikális gyakorlatok között, és e viselkedések közvetlen céljaira és eredményeire összpontosít. A jólét aprólékosan kibontja a horizontális gyakorlatokat, például az ártérgyűlést, a piacfelosztást és a kínálat korlátozását, kiemelve a piaci koncentrációra, a helyettesítési hatásra és a kereslet rugalmasságára gyakorolt hatásokat. Ez a szakasz kiemeli e gyakorlatok titkos jellegét és a végrehajtásukkal kapcsolatos kihívásokat.

Az elemzés ezután áttér a vertikális megállapodásokra és gyakorlatokra, betekintést nyújtva a forgalmazási megállapodásokba és licencokba. Itt a jólét hangsúlyozza e megállapodások feltételelesen versenyellenes jellegét, azt sugallva, hogy gyakran megkönnyítik további piaci szereplők piacra lépését.

Különös figyelmet kapnak a válságkártelek és az instrumentális megállapodások, beleértve az információcsereit és a szakmai vagy ágazati szövetségeket. A vita rávilágít e gyakorlatok kétfős természetére, amelyek akadályozhatják vagy erősíthetik a piaci versenyt.

Az egyes gyakorlatokra összpontosítva az elbeszélés az erőfölénnyel való visszaélésekről szól, az árképzési gyakorlatokat és a kirekesztő magatartást boncolgatva. A jólét megkérdőjelezi a visszalétszerű vagy ragadozó árképzés azonosításának hagyományos nehézségeit, és a piaci versenyáráktól való eltéréseken alapuló egyszerű megközelítés mellett érvel.